

УДК 811.161.2'23:811.161.2'27:32

DOI: <https://doi.org/10.31499/2415-8828.1.2026.356379>Ольга Павлушенко* , Лада Мазай** 

АСОЦІАТИВНЕ ПОЛЕ КОНЦЕПТУ *ПОЛІТИКА* В МОВОМИСЛЕННІ МОЛОДОЇ ГЕНЕРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ (НА МАТЕРІАЛІ АСОЦІАТИВНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ)

Стаття доповнює лінгвістичні уявлення про концепт ПОЛІТИКА в мовній картині світу українців результатами психолінгвістичного дослідження. На підставі аналізу опублікованих праць вітчизняних мовознавців з'ясовано, що асоціативне поле концепту ПОЛІТИКА ще не було об'єктом наукового вивчення. Психолінгвістичний аналіз концептів є важливим для осмислення багатьох суспільних процесів, розуміння дій чи бездіяльності членів соціуму в певних ситуаціях, оскільки дає змогу прогнозувати їхню поведінку за стереотипних умов.

З початком процесу розбудови демократичної держави після здобуття незалежності українці почали активно цікавитися подіями, фактами, постатями внутрішньої політики, а в період повномасштабної війни, розв'язаної Росією, у коло уваги громадян України потрапила і зовнішня політика. Ці екстралінгвальні чинники спонукали авторів здійснити дослідження асоціативного поля концепту ПОЛІТИКА в ментальному просторі співвітчизників. Увагу зосередили на молодій генерації українців. Основним методом дослідження обрано вільний асоціативний експеримент.

Отримані результати асоціативного експерименту дали змогу реконструювати багатовимірний зміст концепту ПОЛІТИКА в мовній свідомості сьогоденної української молоді, виявити його доміантні смисли й оцінні вектори. Встановлено, що асоціативне поле концепту ПОЛІТИКА в мовомисленні молодих українців відображає кризу довіри до політичних інституцій, домінування негативних оцінок і слабку репрезентацію сервісної та суспільно орієнтованої функції політики, яка була закладена в неї первісно в античну епоху. Водночас зафіксовані функціонально-діяльнісні смисли свідчать про збереження у свідомості молоді генерації громадян України ключової ролі політики в організації державного й соціального ладу, що відкриває перспективи для трансформації цієї галузі державотворення і зміни реальних політичних практик молодим поколінням.

Ключові слова: концепт, політика, мовомислення українців, асоціативний експеримент, асоціативне поле.

Pavlushenko Olha, Mazai Lada. The associative field of the concept POLITICS in the linguistic consciousness of the young generation of Ukrainians (based on an associative experiment).

The article expands linguistic understandings of the concept POLITICS in the Ukrainian linguistic worldview by presenting the results of a psycholinguistic study. Based on an analysis of published works by Ukrainian linguists, it has been established that the associative field of the concept POLITICS has not previously been the object of scholarly investigation. Psycholinguistic analysis of concepts is important for comprehending numerous social processes and for understanding the actions or inaction of members of society in particular situations, as it makes it possible to predict their behaviour under stereotypical conditions.

With the beginning of the process of building a democratic state after gaining independence, Ukrainians became actively interested in events, facts, and figures of domestic politics, while during the period of the full-scale war unleashed by Russia, foreign policy also entered the sphere of attention of Ukrainian citizens. These extralinguistic factors prompted the authors to conduct a study of the associative field of the concept POLITICS in the mental space of their compatriots. The focus was placed on the younger generation of Ukrainians. The main research method chosen was a free associative experiment.

The results of the associative experiment made it possible to reconstruct the multidimensional content of the concept POLITICS in the linguistic consciousness of today's Ukrainian youth and to identify its dominant meanings and evaluative vectors. It has been established that the associative field of the concept POLITICS in the linguistic thinking of young Ukrainians reflects a crisis of trust in political institutions, the predominance of negative evaluations, and a weak representation of the service-oriented and socially focused function of politics that was originally inherent in it in antiquity. At the same time, the recorded functional and activity-related meanings indicate the preservation in the consciousness of the younger generation of Ukrainian citizens of the key role of politics in organizing the state and social order, which opens prospects for transforming this sphere of state-building and changing real political practices by the younger generation.

Keywords: concept, politics, linguistic thinking of Ukrainians, associative experiment, associative field.

Визначення проблеми дослідження. Лінгвістика ХХІ століття у своїх дослідженнях все більше звертається до вивчення мови у її зв'язку з мисленням індивіда, групи, спільноти, з етнокультурою, з процесами когніції. Особливою актуальністю вирізняються розвідки, здійснені в лінгвокогнітивному, лінгвокультурологічному, психолінгвістичному напрямках. Сучасне мовознавство упевнено набуває прикладного характеру.

Дослідники в галузі психолінгвістики використовують мову як канал проникнення у свідомість, об'єктами дослідження при цьому виступають не мовні факти чи процеси, а мовомисленнєві конструкти – концепти. Їхня природа дуальна, бо об'єднує взаємодію двох феноменів людини – мислення і мови.

* Ольга Павлушенко, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна); e-mail: olha.pavlushenko@vspu.edu.ua.

** Лада Мазай, доктор філософії, старший викладач кафедри кризової та клінічної психології, заступник директора Навчально-наукового інституту психології, Донецький національний університет імені Василя Стуса (Вінниця, Україна); e-mail: l.mazay@donnu.edu.ua.



Психолінгвістичний аналіз концептів є важливим для осмислення багатьох суспільних процесів, розуміння дій чи бездіяльності членів соціуму в певних ситуаціях, оскільки уможливує прогнозування їхньої поведінки за стереотипних умов. Особливої ваги психолінгвістичні розвідки набувають у періоди великих історичних потрясінь, які проживають люди, оскільки мова відображає світоглядні, ціннісні, моральні зміни, що відбуваються в ментальному просторі.

Звісно, лексична підсистема мови найчутливіше реагує на всі трансформації у світосприйнятті членів лінгвокультурного колективу, тому об'єктом найпильнішої дослідницької уваги стає слово. Лексика виступає засобом концептуалізації реалій і понять у свідомості індивіда, яка здійснюється під впливом двох факторів: перший – особисте пізнання та осмислення фрагментів позамовної дійсності, а другий – засвоєння особою знань і уявлень про ці фрагменти дійсності, вербально інтерпретованих мовним середовищем, у якому вона постійно перебуває. Таким чином світоглядні позиції окремого члена синхронізуються з колективною свідомістю всього соціуму.

У мовомисленневому просторі кожної спільноти є такі поняття, які на певному етапі її розвитку перебувають на вістрі колективної свідомості. Для українців у суспільно-політичних умовах сьогодення значущим фактором світосприйняття є політика. Після здобуття незалежності українське суспільство включилося в процес побудови своєї держави. Проведення демократичних виборів президента, депутатів Верховної ради та місцевих органів самоврядування спонукали українців цікавитися подіями, фактами, постатями внутрішньої політики. З початком повномасштабної війни, розв'язаної росією, у коло щоденних зацікавлень громадян України потрапила і зовнішня політика. Тому свою дослідницьку увагу ми зосереджуємо на концепті ПОЛІТИКА.

Огляд наукових розвідок на тему дослідження. Концепт ПОЛІТИКА в мовній картині світу українців постає об'єктом лінгвістичного дослідження не вперше. Ґрунтовне вивчення змістового наповнення цього концепту в контексті української історії, політичної свідомості і політичної культури, ідеологічних трансформацій суспільства здійснив Я. Яремко (Яремко, 2012). Дослідник простежив вербальні форми втілення різноманітних смислів, які упродовж ХХ століття формували концептуальний зміст поняття *політика* в колективній свідомості українців.

Когнітивну польову модель через мережевий формат реконструкції концепту ПОЛІТИКА на матеріалі англомовного корпусу СОСА році отримав у 2019 р. В. Степанов (Степанов, 2019). А роком пізніше цей самий дослідник репрезентував поетапний механізм графічної реконструкції синергетичної моделі концепту ПОЛІТИКА, організованої за принципом «ядро – ближня, дальні, крайня периферія» в ментальності американського соціуму і довів, що запропонована ним ядерно-периферійна стратифікація синергетичного ракурсу відрізняється від аналогічної організації концепту в когнітивному вимірі (Степанов, 2020).

Об'єкт студії – асоціативне поле концепту ПОЛІТИКА. **Предмет дослідження** полягає в семантичному аналізі вербальних експлікаторів асоціатів на слово-стимул «політика».

Мета розвідки – проаналізувати асоціативне поле концепту ПОЛІТИКА, визначити його реальне змістове наповнення в мовомисленні молодого покоління українців.

На реалізацію поставленої мети спрямовані **завдання** практичного характеру: 1) вивчити дослідницький досвід у царині психолінгвістичних розвідок; 2) провести асоціативний експеримент із словом-стимулом «політика»; 3) встановити частотність повторення вербалізованих асоціатів; 4) визначити змістові компоненти досліджуваного концепту; 5) на матеріалі асоціативного експерименту відтворити цілісну модель асоціативного поля концепту ПОЛІТИКА в мовомисленні молодих українців.

Методичний інструментарій дослідження. Як інструмент структурування та узагальнення знань у рамках досліджуваної проблеми, ідентифікації основних концепцій, що сформували дослідницький досвід у напрямі психолінгвістичних розвідок застосовано системний огляд наукової літератури, підбраної на підставі відповідності публікацій (теоретичні або емпіричні дослідження, методологічні розробки) темі, а також з урахуванням критерію їхньої актуальності та новизни. Щоб з'ясувати семантичний обсяг слова-стимулу *політика* в узусі здійснено дефінітивний аналіз його лексикографічних фіксацій. Як основний метод отримання емпіричного матеріалу використано асоціативний експеримент. Для встановлення кількісного співвідношення даних, одержаних експериментальним шляхом, ми скористалися методом математичних обрахунків. Описовий метод став в нагоді на етапі викладу результатів аналізу асоціативного поля.

В останні десятиріччя вітчизняні мовознавці виявляють активне зацікавлення профілюванням концептів інструментами асоціативного експерименту, оскільки саме цей метод уможливує глибоке проникнення в ментальний простір концептоносіїв аж до підсвідомого рівня й виявлення значущих для членів соціуму концептуальних ознак поняття чи реалії, позначуваної словом-стимулом.

Асоціації, що виникають у людській свідомості, стали об'єктом спостережень Аристотеля, Платона ще в античний період. Наукове осмислення феномену асоціацій продовжили філософи середньовіччя Р. Декарт, Б. Спіноза, Т. Гоббс. Пізніше на вивченні асоціацій зосередилася психологія. Основоположник психологічної теорії асоціатизму англієць Д. Гартлі висунув ідею асоціацій як універсального механізму ментальної діяльності людини. Асоціації стали предметом спеціальних досліджень Д. Берклі, Т. Брауна, Д. Юма, але справжній розвиток асоціативна психологія одержала завдяки дослідницькій діяльності І. Сеченова та І. Павлова, які вивчили й описали психологічну природу і фізіологічні механізми продукування асоціацій свідомістю людини.

Ідеї психологічної лінгвістики зародилися в антропоцентричній концепції мови В. фон Гумбольдта. Психологізм став основним методологічним принципом науки про мову другої половини XIX ст. – початку XX ст. Основоположником психологічного напрямку у східнослов'янському мовознавстві вважають українського науковця, засновника Харківської лінгвістичної школи О. Потебню.

У XX столітті, коли як наслідок тривалих досліджень сформувалося абсолютно переконане розуміння взаємозв'язку й взаємозумовленості мовленнєвої й психічної діяльності людини, у мовознавстві була започаткована нова галузь досліджень – психолінгвістика. Уперше продемонстрували можливість інтегрування експериментальних методів психології, зокрема асоціативного експерименту, в лінгвістичні дослідження А. Тумб і К. Марбе.

Прикладним застосуванням психолінгвістичних досліджень було створення асоціативних норм на основі даних асоціативних експериментів дослідниками Г. Кентом і А. Розановим (Кент-Розанівський список), Расселом і Дженкінсом («Повні Міннесотські норми»), Баусфільдом («Коннектикутські норми»), Джироу і Полліо, які узагальнили досвід попередніх науковців, доповнили його результатами самостійно проведених асоціативних експериментів із залученням інформантів штату Тенессі і створили єдиний реєстр американських асоціативних норм II половини XX століття (Загородня, 2018, с. 61–62).

Термін *асоціативне поле* в лінгвістичну метамову ввів Ш. Баллі (Недашківська, 2019, с. 27). Витоки цього терміну в науці про мову сягають теорії поля Л. Вайсгейбера, Р. Мейера в його інтерпретаціях: семантичного поля Г. Іпсена, смислового поля А. Йоллеса, морфо-семантичного поля П. Гіро (Там само, с. 55). О. Загородня, спираючись на численні праці вітчизняних та зарубіжних науковців і свій дослідницький досвід, переконує, що «асоціативне поле інтегрує в себе всі відомі на даний час види полів та семантичних угруповань, не є змодельоване штучно, а дійсно присутнє у свідомості носіїв мови» (Там само, с. 55–56).

Перевірим методом експлікації асоціативного поля слова-стимулу є асоціативний експеримент. Це дослідницький інструмент, застосуванням якого виявляють принципи організації ментального лексикону людини, нейролінгвістичних і концептуальних зв'язків між. Ментальний лексикон індивіда є великою мірою суб'єктивним, зумовленим когнітивним досвідом, тому його вивчення відкриває можливості для розуміння, як людина сприймає світ і взаємодіє зі світом. Експериментальна психолінгвістика володіє значним потенціалом для дослідження нейролінгвістичних, культурно маркованих, ідеологічно зумовлених, соціально детермінованих реакцій на певні реалії й поняття, що допоможе створювати ефективні моделі суспільно-політичної й міжкультурної комунікації в сучасному глобалізованому світі. Як цілком переконливе приймаємо твердження Т. Недашківської, що «асоціативний експеримент, на відміну від решти методів, дає можливість «зазирнути» у свідомість і здійснити спробу визначити значимість тих чи інших подій, уявлень, нових понять тощо» (Недашківська, 2019, с. 30).

Асоціативний експеримент, залежно від дослідницької мети (вивчення індивідуальних особливостей мислення особистості, способу організації знань у певній галузі, ціннісних, морально-етичних норм соціальної групи, лінгвокультурних стереотипів етнічної групи тощо) може бути вільним, керованим, ланцюговим, психофізіологічним. Він передбачає отримання вербально виражених асоціативних реакцій / асоціатів на запропоноване слово-стимул, які й розглядаються як компоненти асоціативного поля слова-стимулу. Інтерпретаційний аналіз асоціатів уможливило виявлення смислових компонентів змістового наповнення концепту, титульною назвою якого виступає слово-стимул.

Експериментальна основа дослідження. Ми вдалися до методу вільного асоціативного експерименту, щоб отримати цілісне уявлення про асоціативне поле концепту ПОЛІТИКА в мовомисленні молодих українців. В експериментальному дослідженні взяла участь на добровільній основі 191 особа віком від 17 до 22 років, які є здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського та Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Дослідники не диференціювали учасників асоціативного експерименту за національністю та гендерною ознакою. Для надання будь-яких слів-асоціатів особам, які брали участь в експериментальному дослідженні, запропоноване слово-стимул «політика».

Результати дослідження і їх інтерпретація. У результаті вільного асоціативного експерименту на слово-стимул «політика» отримано 21 асоціативну реакцію. Найбільш частотними були такі асоціати: *керує* 23, *вирішує* 23, *влада* 20, *несправедлива* 19, *складна* 18.

Інші асоціати виявили значно меншу частотність: *обманює* 12, *нечесна* 7, *впливова* 6, *корумпована* 6, *корупція* 5, *державна* 5, *брехлива* 4, *дія* 4, *впливає* 3, *підкупна* 3, *важка* 3, *державна* 3, *народ* 2, *стратегія* 2, *брудна* 2, *бездіяльна* 2.

Також зафіксовані одиничними реакції: *Верховна Рада*, *люди*, *зрада*, *допомагає*, *підтримує*, *гра*, *пропагандистська*, *знищує*, *жорстока*, *чорна*, *погана*, *бездіяльність*, *інтриги*, *розділяє*, *маніпулює*, *популістична*, *сварлива*, *конфліктна*, *диктує*, *хабарництво*, *продажна*.

Отримані результати асоціативного експерименту дають змогу реконструювати багатовимірний зміст концепту ПОЛІТИКА в мовній свідомості сьогоденної української молоді, виявити його домінуючі смисли й оцінні вектори. Найбільш частотні асоціати *керує*, *вирішує*, *влада* формують функціонально-інституційне ядро асоціативного поля досліджуваного концепту. Політика сприймається насамперед як механізм управління (*керує*), суб'єкт ухвалення рішень (*вирішує*), сфера реалізації влади (*влада*). Отже, у свідомості респондентів політика постає не абстрактною ідеєю, а активною силою впливу, що визначає хід суспільних процесів у житті держави.

Таке розуміння політики зближується з історичним значенням слова «політика», яке походить від давньогрецького *politike*, що первісно означало «мистецтво здійснювати спільні справи, співіснувати громадою, управляти державою» (Дзюбко, Левківський & Андрущенко, 2001, с. 20) і перегукується з поширеним у західних демократичних суспільствах явленням про політику «як практику мистецтва (або науки) керування державами та іншими політичними утвореннями» (Маклін & Макмілан (Ред.), 2006, с. 515–516).

Приядрову зону формує друга за значущістю група асоціатів – аксіологічних, у якій виразна негативна оцінка має перевагу над нейтральними та позитивними характеристиками. Висока частотність асоціативних реакцій *несправедлива*, *складна*, а також менш частотних *обманює*, *нечесна*, *брехлива* й одиничних *брудна*, *погана*, *жорстока*, *чорна* засвідчують домінування недовіри, уявлень про політику як морально сумнівну або деградовану сферу, сприйняття її як чужої та віддаленої від інтересів громадян. Політика асоціюється не з ціннісним служінням, а з порушенням принципів справедливості та чесності.

Помітну семантичну групу утворюють асоціати *корумпована*, *корупція*, *хабарництво*, *продажна*, *підкупна*, *маніпулює*, *пропагандистська*, *інтриги*. Ці реакції учасників експерименту формують смисл політики як сфери прихованих домовленостей, маніпуляції суспільною свідомістю, механізму особистого неправомірного збагачення, а не служіння народу й державі. Цей змістовий компонент концепту ПОЛІТИКА підсилює негативну аксіологічну домінуючу й закріплює образ політики у свідомості молодих українців як непрозорої та морально компрометованої діяльності.

На периферії перебувають асоціативи *дія*, *впливає*, *диктує*, *стратегія*, які актуалізують смисл політики як цілеспрямованої діяльності, засобу стратегічного управління, інструменту примусового або директивного впливу. Водночас поруч із ними з'являються асоціативні реакції *бездіяльна*, *бездіяльність*, які відображають у колективній свідомості молодих українців внутрішній концептуальний конфлікт: політика одночасно мислиться як така, що має владу діяти, але часто не реалізує цієї потенції.

Асоціативи *державна*, *державна*, *Верховна Рада*, *народ*, *люди* вказують на закоріненість концепту ПОЛІТИКА в державному й суспільному контексті, однак низька частотність цих реакцій порівняно з владними та корупційними маркерами свідчить про розуміння молоддю розриву між політикою і громадянами, сприйняття політиків як автономної системи, що існує над суспільством, а не живе разом із ним.

Асоціати *конфліктна*, *сварлива*, *розділяє*, *знищує*, *зрада* формують уявлення про політику як джерело соціальної напруги, чинник поляризації та деструкції, сферу боротьби, а не консенсусу. Одиничні асоціативні реакції *допомагає*, *підтримує* засвідчують слабо виражений гуманістичний і сервісний вимір у змістовому наповненні мовомисленневого конструкту ПОЛІТИКА.

Висновок і перспективні напрями подальших досліджень. Проведене психолінгвістичне дослідження асоціативного поля концепту ПОЛІТИКА засвідчило, що в мовній свідомості сучасної української молоді цей мовомисленневий конструкт має внутрішньо суперечливий зміст. Ядро концепту формується функціонально-інституційними смислами, які репрезентують політику як

механізм управління. Ухвалення рішень і реалізації влади. Водночас домінуючим у приадровій зоні виступає негативно маркований аксіологічний складник, що фіксує стійкі уявлення про несправедливість, нечесність і моральну деградацію політичної сфери.

Значущу роль у змістовому наповненні досліджуваного концепту відіграє корупційно-маніпулятивний смисловий блок, який підсилює образ політики як непрозорої діяльності, орієнтованої на особисту вигоду, а не на служіння суспільству. Периферійні асоціати виявляють амбівалентність сприйняття політики: з одного боку, як інструменту суспільно активної дії, стратегічного впливу й державного управління, з іншого, – як сфери бездіяльності та невикористаного потенціалу. Низька частотність асоціацій, пов'язаних із народом, засвідчує усвідомлення молоддю відчутного розриву між політичною владою і громадянами, а перевага конфліктно-деструктивних характеристик над гуманістичними вказує на сприйняття політики як джерела напруги й поляризації в суспільстві.

Отже, асоціативне поле концепту ПОЛІТИКА в мовомисленні молодих українців відображає кризу довіри до політичних інституцій, домінування негативних оцінок і слабку репрезентацію сервісної та суспільно орієнтованої функції політики, яка була закладена в неї первісно в античну епоху. Водночас зафіксовані функціонально-діяльнісні смисли свідчать про збереження у свідомості молодшої генерації громадян України ключової ролі політики в організації державного й соціального ладу, що відкриває перспективи для трансформації цієї галузі державотворення і зміни реальних політичних практик молодим поколінням.

Перспективу подальших досліджень концепту ПОЛІТИКА вбачаємо в зіставному аналізі його асоціативного поля й експлікації в сучасному українському медійному дискурсі.

ЛІТЕРАТУРА

Загородня, О. Ф. (2018). *Асоціативні поля суспільно-політичної лексики в мовній картині світу українців (комп'ютерне опрацювання результатів психолінгвістичного експерименту)* (Дис. канд. філол. наук). Житомирський державний університет імені Івана Франка; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова.

Дзюбко, І. С., Левківський, К. М., & Андрущенко, В. П. (2001). *Політологія*. 2-е вид. Вища школа.

Маклін, І., & Макмілан, А. (Ред.) (2006). *Короткий оксфордський політичний словник*. Основи.

Недашківська, Т. Є. (2019). *Експеримент у психолінгвістиці (з досвіду роботи)*. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.

Степанов, В. В. (2019). Когнітивна модель концепту ПОЛІТИКА (на матеріалі англійського корпусу СОСА). *Нова філологія*, (78), 60–74.

Степанов, В. В. (2020). Синергетична модель концепту *політика* (на матеріалі англійської мови). *Нова філологія*, 80/II, 269–278. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-2-40>

Яремко, Я. (2012). Концепт політика в українському лінгвокультурному просторі. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мовознавство*, 2 (21), 26–47.

REFERENCES

Dziubko, I. S., Levkivskiy, K. M., & Andrushchenko, V. P. (2001). *Politolohiia* [Political Science]. 2-e vyd. Vyscha shkola. (in Ukrainian)

Maklin, I., & Makmilan, A. (Eds.) (2006). *Korotkyi oksfordskiy politychnyi slovnyk* [Concise Oxford Political Dictionary]. Osnovy. (in Ukrainian)

Nedashkivska, T. Ye. (2019). *Ekspyryment u psykholinhvistytsi (z dosvidu roboty)* [An experiment in psycholinguistics (from work experience)]. Vyd-vo ZhDU im. Ivana Franka. (in Ukrainian)

Stepanov, V. V. (2019). Kohnityvna model kontseptu POLITYKA (na materiali anhloimovnoho korpusu COCA) [Cognitive model of the concept POLITICS (based on the material of the English-language corpus COCA)]. *Nova filolohiia*, (78), 60–74. (in Ukrainian)

Stepanov, V. V. (2020). Synerhetychna model kontseptu polityka (na materiali anhliiskoi movy) [Synergistic model of the concept of politics (based on English language material)]. *Nova filolohiia*, 80/II, 269–278. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-2-40> (in Ukrainian)

Yaremko, Ya. (2012). Kontsept *polityka* v ukrainskomu linhvokulturnomu prostori [The concept of *politics* in the Ukrainian linguistic and cultural space]. *Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsional'nogo pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriya: Movoznavstvo*, 2 (21), 26–47. (in Ukrainian)

Zahorodnia, O. F. (2018). *Asotsiatyvni polia suspilno-politychnoi leksyky v movnii kartyni svitu ukrainsiv (kompiuterne opratsiuvannya rezultativ psykholinhvistychnoho ekspyrymentu)* [Associative fields of socio-political vocabulary in the linguistic picture of the world of Ukrainians (computer processing of the results of a psycholinguistic experiment)] (Dys. kand. filol. nauk). Zhytomirskiy derzhavnyi universytet imeni Ivana Franka; Natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M. P. Drahomanova. (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 31.01.2026 року

Дата прийняття статті: 24.02.2026 року

Опубліковано: 01.04.2026 року